

Valtiovarainministeriö (lausuntapalvelun kautta)
Nurmeksien kaupunginhallitus

Nurmeksien kaupunginhallituksen lausunto kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta

Nurmeksien kaupunki vastustaa peruspalvelujen valtionosuuksien leikkaamista, koska se heikentää kuntien kykyä selviytyä lisääntyvistä velvoitteista ja lakisääteisistä tehtävistä, kuten varhaiskasvatus, perusopetus ja työllisyydenhoito. Kuntien on kompensoitava valtionosuusleikkaus talousarvioissaan jostain. Se voi tarkoittaa pahimmillaan peruspalvelujen laadun heikentämistä, henkilöstömäärärahojen pienentämistä, veroprosentin korottamista tai maksujen ja asiakasmaksujen nostamista. Nämä toimet kohdistuvat suoraan kuntalaisiin.

Nyt jo kuntien peruspalvelujen valtionosuuksilla on katettava kasvavat työllisyydenhoitomenot, perusopetuksen järjestäminen sekä varhaiskasvatuksen järjestäminen. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja on koko ajan pienennetty nostamalla tuloja. Näin ollen kuntien saamat asiakasmaksut eivät kata kuin murto-osan varhaiskasvatuksen järjestämisen todellisista kustannuksista.

Valtion kunnille siirtämä vastuu työllisyydenhoidosta ja siihen myöntämä rahoitus jää aivan liian vajaan, eikä kata siitä aiheutuvia kustannuksia. Kunnat joutuvat esim. veronkorotuksilla ja nipistämällä muista menoista kattamaan työllisyydenhoidon kustannuksia.

Mikäli valtionosuuksien leikkaus kuitenkin toteutetaan, tulisi se kohdistaa kaikkiin kuntiin €/asukas -periaatteella eli 13,38 €/asukas.

Leikkauksen kohdentuminen kunnittain valtiovarainministeriön esittämällä tavalla ei kohtele kuntia tasapuolisesti, vaan leikkauksen vaikutus kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin olisi 0,6–40 prosenttia. Tässä on varsin suurta vaihtelua kuntien välillä.

Esityksessä ei arvioida riittävästi sen vaikutuksia eri kokoisiin, eri alueilla sijaitseviin kuntiin eikä arvioida sitä miten eri kunnat todellisuudessa kykenevät sopeutumaan leikkauksen vaikutuksiin. Leikkauksia tehtäessä tulisi varmistaa se, että tällaiset yksittäiset leikkaukset eivät aiheuta pitkäaikaista vahinkoa peruspalveluiden saatavuudessa, kuntien kantokyvyssä ja alueellisessa yhdenvertaisuudessa.

Useat aiemmat nopealla aikataululla läpiviedyt valtionosuuksiin kohdistuvat muutokset on toteutettu tasaisesti €/asukas -periaatteella. Myös tämän ensi vuoteen kohdistuvan leikkauksen tulisi kohdentua samalla periaatteella.

Lausuntopyynnön ajankohta Nurmeksen kaupunki pitää moitittavana. Kesän aikana, lomakaudella, lausuntopyyntöjen lähettäminen ei ole suotavaa. Valmistelun ja päätöksenteon kannalta ajankohta on erittäin huono lausujan näkökulmasta.